

Utlåtande Rotel IX (Dnr KS 2025/1289)

Taxa för avfall under kommunens ansvar 2026

Hemställan från avfallsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Taxa för avfall under kommunens ansvar, i enlighet med bilaga till utlåtandet, fastställs att gälla från och med den 1 januari 2026.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Den 18 september 2025 beslutade avfallsnämnden om förslag till ny taxa för avfall under kommunalt ansvar för 2026 och hemställde förslaget till kommunfullmäktige för godkännande. Nämnden redovisar att verksamhetens kostnader 2026 beräknas uppgå till 1 515 mnkr. Nämnden föreslår en generell taxeökning för 2026 om 4 procent, vilket innebär att taxeuttaget skulle generera en intäkt om 1 231 mnkr. Övriga intäkter bedöms öka till 258 mnkr. Förslaget innebär att verksamheten 2026 beräknas uppvisa ett underskott om 25 mnkr. Prognosen för 2025 är att verksamheten kommer att visa ett överskott om 51 mnkr.

Avfallsnämnden föreslår att för en- och tvåbostadshus höjs taxan med 4 procent 2026 samt att ingen extra taxa tillkommer för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall. Tjänsten utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri. Under 2026 införs insamling av mat- och restavfall i fyra insamlingsområden samt insamling av förpackningsavfall i samtliga områden. Förändringen innebär bland annat att den separata viktavgiften slopas och inkluderas i hämtningsavgiften från och med 1 januari 2026.

För avfallshämtning från flerbostadshus och verksamheter föreslår nämnden att avgifterna ska öka med mellan 2 och 6 procent. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Nämndens förslag till avfallstaxa beräknas innebära en schabloniserad kostnadsökning för boende i en- och tvåbostadshus med 140 kronor per år. För

lägenhet i flerbostadshus beräknas den schabloniserade kostnaden öka med 60 kronor per år.

Beredning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret stödjer förslaget och bedömer att en differentierad avfallstaxa kan bidra till mer effektiv och cirkulär avfallshantering. De anser att taxan behöver höjas på grund av ökade uppdrag, nya krav och kostnadsökningar. Samtidigt betonar de vikten av att Stockholm Vatten och Avfall AB fortsätter utveckla verksamheten för att hitta kostnadseffektiva lösningar.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Att ställa om till ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm är en av vår tids viktigaste uppgifter. Den föreslagna avfallstaxan för 2026 är ett av våra verktyg för att driva på den omställningen och nå stadens högt ställda miljömål. Vi använder taxan för att aktivt uppmuntra till minskat avfall, mer återbruk och ökad sortering.

Vi ser en positiv utveckling där restavfallet minskar, vilket visar att våra styrmedel fungerar. Samtidigt innebär det att intäktsbasen för restavfall minskar, just när den måste finansiera en allt större andel utökade tjänster som matavfallsinsamling, återbruk och nya insamlingssystem. Utmaningen har förstärkts av det utökade kommunala ansvaret för förpackningsinsamling. Det är dock djupt problematiskt att den statliga ersättningsmodellen från Naturvårdsverket är gravt underfinansierad och inte på långa vägar täcker stadens faktiska kostnader. Prognosen visar ett underskott på 49 mnkr enbart för förpackningsansvaret. Det är inte rimligt att stockholmarna ska täcka kostnader som lagstiftningen tydligt placerar hos producenterna. Principen om att förorenaren betalar måste gälla fullt ut.

Taxehöjningen är medvetet satt lägre än de faktiska kostnadsökningarna. Vi föreslår ett planerat underskott om 25 mnkr för 2026, vilket finansieras genom en ansvarsfull minskning av det upparbetade kapitalet. Detta är i linje med självkostnadsprincipen sett över en längre tidsperiod.

En nyckelkomponent i den cirkulära ekonomin är att ta tillvara på resurserna i vårt matavfall. För att maximera utsorteringen föreslår vi därför att insamlingen av utsorterat matavfall fortsatt ska vara avgiftsfri för både en- och tvåbostadshus samt flerbostadshus. Det ska vara enkelt och lönsamt att göra rätt. För flerbostadshus och verksamheter fortsätter vi att vässa taxan som styrmedel. Genom att höja taxan för restavfall (ca 5 %) mer än för utsorterat matavfall (ca 3 %) skapar vi ekonomiska incitament för att välja bort restavfallet.

Under 2026 inleder vi en historisk utbyggnad av den fastighetsnära insamlingen. Utrullningen av 96 000 nya tvåfackskärl för villahushåll är en enorm modernisering som gör det lättare än någonsin att sortera förpackningar direkt vid dörren. Samtidigt förenklas taxan genom att den separata viktavgiften slopas, vilket skapar en mer förutsägbar avgiftsmodell som fortfarande tydligt premierar glesare hämtningsintervall.

Den föreslagna höjningen beräknas motsvara en schabloniserad kostnadsökning om 12 kronor per månad för boende i en- och tvåbostadshus och 5 kronor per månad för lägenhet i flerbostadshus. Trots höjningen ligger Stockholms avfallstaxa för flerbostadshus fortsatt betydligt lägre (ca 28 % under 2025) än genomsnittet i regionen.

Sammantaget säkrar vi inte bara finansieringen för en robust och långsiktigt hållbar avfallshantering utan bidrar även till en avgörande investering i vår gemensamma miljö. Det är en förutsättning för att Stockholm ska fortsätta leda klimatomställningen, hantera befintliga åtaganden och samtidigt möta framtida lagkrav och höjda miljöambitioner, inklusive nödvändiga investeringar i nya återvinningscentraler.

Bilaga

Bilaga - Taxa avfall 2026, dnr KS 2025/1289-1.2

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Andréa Hedin (båda M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

God avfallshantering är en av stadens absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar. Inte minst i en tid av ökade lagkrav, behov av mer effektiv resursanvändning och när avfallsskriminaliteten är ett omfattande problem.

Samtidigt som de föreslagna höjningarna av taxan för avfall fortfarande sker från relativt låga nivåer, vill vi understryka att taxan läggs på en nivå som säkerställer och möjliggör en hållbar finansiering för att säkerställa framtida kapacitet, kvalitet och effektivitet.

Avgiftshöjningarna kräver en god kommunikation med taxekollektivet. Särskilt eftersom stockholmarna under det rödgröna styret tvingas leva under ett historiskt högt skattetryck.

Stadens avfallshantering behöver också ta sikte på att vara så lösningsorienterad och praktiskt genomförbar som möjligt – inte minst med anledning av förändrade regler kring hantering av separata fraktioner.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 3 december 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson och Johan Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Avfallsnämndens förslag till avfallstaxa för 2026 bygger, liksom gällande taxa, på självkostnadsprincipen. Taxan föreslås fortsatt vara differentierad för att styra mot ökad sortering.

Verksamhetsmässiga förutsättningar

Avfallsområdet präglas av förändringar och ambitionsökningar för att möta miljö- och klimatmässiga utmaningar. Restavfallet ska minska och samtidigt finansiera allt fler uppdrag som tillkommer av förändrad lagstiftning och skärpta målsättningar kring resurseffektivitet.

Under 2026 startas nya avtal för insamling av mat- och restavfall inom fyra av de totalt elva insamlingsområdena samt insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus inom samtliga områden. För dessa tjänster krävs nya kärl av två-facksmodell. Totalt kommer cirka 96 000 kärl att ställas ut.

Ansvar för förpackningsinsamling övergick från producenterna till kommunerna den 1 januari 2024. Kommunernas kostnader för insamlingsansvaret är tänkt att finansieras av producenterna genom en ersättningsmodell som administreras av Naturvårdsverket. Ersättningsmodellen täcker inte stadens kostnader.

Ekonomisk plan

Nämnden redovisar en ekonomisk plan för de kommande tre åren, där intäkterna kommer att öka med ett par procent årligen för att täcka avfallskollektivets självkostnader inklusive räntor och avskrivningar. Flerårsplanen bygger på antaganden som till delar är förenade med viss osäkerhet till följd av bland annat det ekonomiska läget, införande av producentansvar för textil samt tillkommande uppdrag.

Givet att nuvarande trend med minskande volymer restavfall fortsätter kommer intäkterna att bli otillräckliga med oförändrade avgifter. För att säkerställa det kommunala ansvaret för avfallshanteringen är avgiftshöjningar nödvändiga för att täcka avtalsreglerade kostnadsökningar och tillkommande uppdrag, lagkrav och ambitionsökningar. För den aktuella treårsperioden föreslås att taxehöjningarna inte fullt ut kompenserar kostnadsökningarna respektive intäktstappet, med anledning av inriktningen att det befintliga upparbetade kapitalet bör minska.

Nämnden redovisar även en analys i ett tioårsscenario. Planerade större investeringar, såsom uppförande av nya återvinningscentraler (Sätra och Lövsta ÅVC) samt anläggning för omlastning, bedöms inte få en stor påverkan på avfallstaxan. Detta med anledning av att kapitalkostnader bedöms utgöra en förhållandevis liten del av den totala kostnaden för verksamheten. Behovet av taxeökning i tioårsscenario

baseras på ökade driftkostnader såsom indexregleringar, kostnadsförändring i nya avtal, underskott avseende ersättning för producentansvarsmaterial, förändrad lagstiftning som medför utökade uppdrag samt ökade ambitionsnivåer. De ej taxegenererande tjänsterna såsom kostnadsfri insamling av matavfall, eftersortering av restavfall, delar av insamling av farligt avfall och återbruk med mera bedöms öka över tid och medför att taxan behöver höjas utöver indexnivån.

Avfallsnämnden föreslår att de taxebaserade avgifterna 2026 ökar med i genomsnitt 4 procent jämfört med 2025. Övriga intäkter, inklusive ersättning för förpackningsavfall, bedöms uppgå till 258 mnkr 2026. Förslaget innebär att verksamheten 2026 beräknas uppvisa ett underskott om 25 mnkr.

Avgifter för en- och tvåbostadshus

Nuvarande taxa för en- och tvåbostadshus består av grundavgift, insamlingsavgift och en rörlig behandlingsavgift. För att möjliggöra förändring inför införande av insamling av mat- och restavfall i tvåfackskärl föreslås att den separata viktavgiften slopas och inkluderas i hämtningsavgiften från och med 1 januari 2026, samt att tjänsten hämtning en gång per vecka tas bort från och med att kärl för fastighetsnära insamling av förpackningar ställs ut. Grundavgiften kvarstår i nuvarande omfattning.

För insamling av mat- och restavfall föreslås följande alternativ från och med att tvåfackskärl har ställts ut: insamling i tvåfackskärl varannan vecka, alternativt (för kunder med liten mängd restavfall) insamling av matavfall i separat (befintligt) kärl varannan vecka och insamling av restavfall i separat (befintligt) kärl var fjärde alternativt var åttonde vecka. För insamling av förpackningsavfall föreslås insamling ske av pappers- och plastförpackningar varannan vecka samt insamling av glas- och metallförpackningar var fjärde vecka. Förslaget är att taxan för en- och tvåbostadshus höjs med 4 procent år 2026 samt att ingen extra taxa tillkommer under 2026 för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall. Tjänsten utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri. Fram till dess att kärl för fastighetsnära insamling av förpackningar ställts ut kvarstår samma hämtningsfrekvenser som för 2025.

Effekten av förändringarna (grundavgift och hämtningsavgift) medför kostnader enligt tabellen nedan.

Taxa 2025 och förslag till taxa 2026 – kronor per år

	Var 8:e vecka	Var 4:e vecka	Varannan vecka	Varje vecka
2025		2 140	3 420	7 920
2026	1 900	2 220	3 560	8 230
Ökning		4 procent	4 procent	4 procent

Med föreslagen taxeökning beräknas den schabloniserade kostnaden för boende i en- och tvåbostadshus öka med 140 kronor per år, motsvarande 12 kronor per månad. Schablonen baseras på hämtning av mat- och restavfall var 14:e dag.

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter

Taxorna föreslås öka för flerbostadshus, företag och verksamheter enligt följande:

- Trädgårdsavfall cirka 2 procent
- Maskinell hämtning, container cirka 3 procent
- Maskinell hämtning + grön påse, container cirka 3 procent
- Maskinell hämtning, bottentömd behållare cirka 3 procent
- Maskinell hämtning, mobilsug cirka 3 procent
- Maskinell hämtning + grön påse, mobilsug cirka 3 procent
- Restavfall i säck och kärl cirka 5 procent
- Restavfall + grön påse, 240 liter säck cirka 5 procent
- Matavfallshämtning verksamhet cirka 3 procent
- Betald säck cirka 6 procent
- Grovavfall kommunalt ansvar, verksamhet cirka 5 procent
- Fettslam cirka 4 procent
- Latrin cirka 4 procent

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter fortsätter vara differentierade för att spegla kostnaderna för de olika hämtningssystemen samt för att styra till system med god arbetsmiljö, mot ökad sortering samt en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Exempelvis föreslås en något lägre ökning av taxan för utsorterat matavfall jämfört med taxan för restavfall. Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Med föreslagen taxeökning beräknas för lägenhet i flerbostadshus den schabloniserade kostnaden öka med 60 kronor per år, motsvarande 5 kronor per månad. Schablonen baseras på hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka.

Jämförelse med andra kommuner

Avfallsnämnden redovisar 2025 års kostnad för avfallshantering i Stockholms stad jämfört med ett urval av andra kommuner i länet.

För en- och tvåbostadshus (med hämtning av mat- och restavfall varannan vecka) är kostnaden i Stockholm cirka 7 procent högre än för ett genomsnitt av tolv andra kommuner i regionen. För flerfamiljshus (med hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka) är kostnaden cirka 28 procent lägre än i de jämförda kommunerna.

Avfallsnämnden

Avfallsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 september 2025 följande.
att godkänna förslag till taxa för avfall som faller under kommunens ansvar för år 2026 i enlighet med till tjänsteutlåtandet bifogad bilaga.

att överlämna förslaget till kommunfullmäktige för beslut.

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Marcus Wangel (C), se Reservationer m.m.

Avfallsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Finansieringen av kommunens avfallshantering och därtill hörande tjänster sker via avfallstaxa. Det totala avgiftsuttaget ska inte överstiga de faktiska kostnaderna som uppstår för att fullgöra uppdraget, den s.k. självkostnadsprincipen. Taxan föreslås fortsatt vara differentierad och styra mot system med god arbetsmiljö och ökad sortering för att ge incitament till en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering.

Sett över ett längre perspektiv får kapitaltjänstkostnader låg påverkan för taxeutvecklingen inom avfallsverksamheten. Ökade driftkostnader som följd av förändrad lagstiftning, utökat ansvar samt ökade ambitionsnivåer lokalt och nationellt får dock en stor påverkan på avfallstaxan.

I det kortare perspektivet, 2026 - 2028, kvarstår den geopolitiska osäkerheten men såväl inflation, kostnadsutveckling som räntenivå har stabiliserats. De intäktsgenererande avfallsvolymer antas minska vilket, tillsammans med avtalsreglerade kostnadsökningar, underfinansierat system för producentansvarsmaterial och tillkommande uppdrag, måste kompenseras genom avgiftshöjningar för att säkerställa det kommunala ansvaret för avfallshanteringen.

Den generella taxeökningen för år 2026 föreslås till 4 %. Ökningen föreslås mot bakgrund av bland annat avtalade kostnadsökningar för leverantörsavtal, nya avtal för insamling av mat- och restavfall samt tillkommande kostnader för insamling av förpackningsavfall vid en- och tvåbostadshus. Föreslagen taxeökning väntas inte täcka de ökade kostnaderna under år 2026 och verksamheten bedöms generera ett negativt resultat om 25 mnkr i syfte att minska upparbetat kapital. Förslaget är att taxan för en- och tvåbostadshus höjs med 4 % år 2026 samt att ingen extra taxa tillkommer under 2026 för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall för dessa fastigheter. Tjänsten utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri för en- och tvåbostadshus.

Med föreslaget beräknas kostnaden för boende i en- och tvåbostadshus öka med 140 kronor per år, motsvarande 12 kronor per månad. För lägenhet i flerbostadshus beräknas kostnaden öka med 60 kronor per år, motsvarande 5 kronor per månad.

Bakgrund

Stockholm Avfall AB utför de uppgifter som enligt miljöbalken och andra författningar gäller för staden i fråga om avfallshantering. Bolaget ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Uppgifter inom kommunens avfallsansvar som inte får överlämnas till bolag åligger avfallsnämnden som verksamhetsansvarig nämnd. Inom ramen för avfallsnämndens ansvar återfinns beredning av avfallstaxa.

Kommuner har rätt att meddela föreskrifter om avgifter för avfallshantering i enlighet med miljöbalken (1998:808) 27 kapitlet, 4-6 §. Avgifterna får tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering uppmuntras.

Avgiften ska betalas enligt den taxa som kommunfullmäktige antar. Enligt kommunallagen (2017:725) gäller likställighetsprincipen och självkostnadsprincipen. Eftersom varje generation ska stå för sina kostnader bör återföring av överuttag eller återställning av tidigare underskott ske inom en treårsperiod.

Följande punkter har legat till grund för utformning och nivå på de taxor som föreslås i inriktningsärendet:

- Avfallsverksamheten bör ha ett tillräckligt upparbetat kapital för att kunna hantera större förändringar i uppdrag eller ekonomiska förutsättningar.
- Det befintliga upparbetade kapitalet bör sett över treårsperioden minskas något genom en lägre taxenivå.
- Taxeutvecklingen bör, ur ett kundperspektiv, hållas så jämn som möjligt.

Avfallstaxan används, tillsammans med utveckling av insamlingssystem och kundkommunikation, som ett styrmedel för att uppnå avfallsplanens mål. Taxan är differentierad och ska styra till system med god arbetsmiljö och mot ökad sortering för att möjliggöra en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering. Taxan består idag av olika delar omfattande hämningsavgift, behandlingsavgift, tilläggsavgift samt grundavgift för

en- och tvåbostadshus.

Det minskande restavfallet ska finansiera allt mer; ökad insamling av matavfall, ökade ambitioner för återbruk och materialåtervinning, ny- och reinvestering i anläggningar, utökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar samt kostnadspåverkande förändringar i lagstiftningen.

Avfallsområdet är föremål för förändringar och politiska ambitionsökningar lokalt, nationellt och på EU-nivå. De senaste åren har ett flertal förändringar införts vilka medfört kostnadsökningar för taxekollektivet.

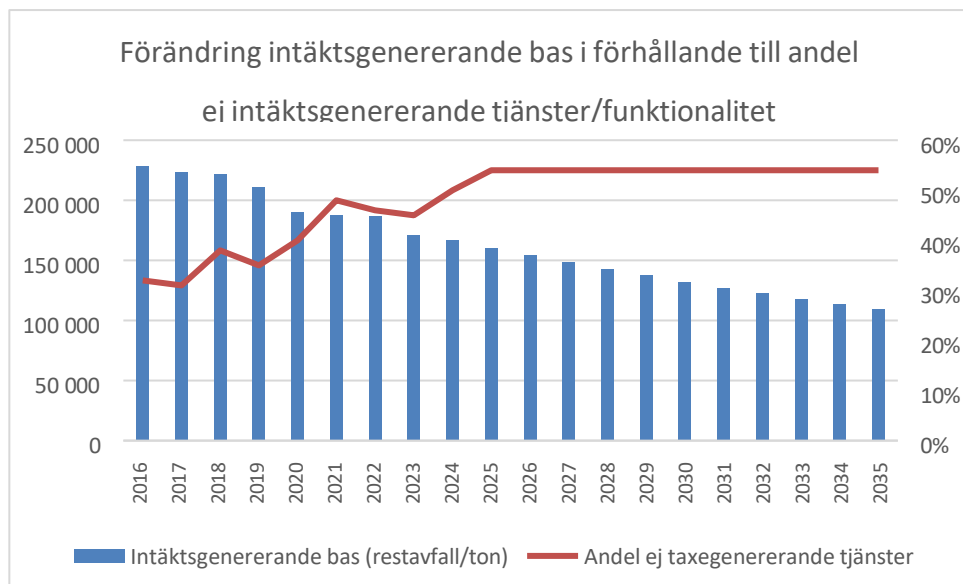
Ekonomisk analys - scenario 10 år - till 2035

För kommande 10-årsperiod ses behovet av taxeökning främst härröras till ökade driftkostnader såsom indexregleringar, kostnadsförändring i nya avtal, underskott avseende ersättning för producentansvarsmaterial, förändrad lagstiftning som medför utökade uppdrag samt ökade ambitionsnivåer.

I nuläget planerade större investeringar, såsom uppförande av nya återvinningscentraler (Sätra och Lövsta ÅVC) samt anläggning för omlastning, medför tämligen låg påverkan på avfallstaxan då kapitalkostnader över perioden bedöms stå för en mindre del av den totala kostnaden.

Den över tid ökande andelen tjänster och funktionalitet som inte direkt genererar en taxeintäkt (ej taxegenererande tjänster) bidrar till att taxan behöver höjas utöver indexnivån. Tjänster och funktionalitet som faller under denna kategori är bland annat kostnadsfri insamling av separatsorterat matavfall för boende (exkl. grön plastpåse), eftersortering av restavfall, insamlingsansvar producentansvarsmaterial samt delar av insamlingssystemen för återbruk och farligt avfall.

Figur 1. Utveckling över mängd intäktsgenererande bas (restavfall) samt andel av kostnader som hänförs till ej intäktsgenererande tjänster/funktionalitet. Utfall år 2016–

2024, efterföljande år utifrån trend.

Restavfallet står för nära 85 procent av avfallsverksamhetens intäkter (intäktsgenererande bas). Avfallstaxans styrande effekt skapar incitament för minskade hämtningsfrekvenser, ökad sortering och därmed minskad mängd restavfall. Givet att nuvarande trend med minskande restavfallsvolymer fortsätter, kommer intäkterna att påverkas negativt.

Kostnaderna minskar dock inte i motsvarande omfattning givet inriktningen att stiga i avfallstrappan samt för verksamheten tillkommande uppdrag och högre ambitionsnivåer.

Ekonomisk analys – flerårsplan 2026 - 2028

I Stockholm kommunfullmäktiges budget för år 2025 finns ett antal ägardirektiv med avfallsinriktning. Inriktningen mot en mer hållbar och miljöriktig stad är tydlig och stämmer med de mål som finns för verksamheten.

Den ekonomiska analysen för det korta perspektivet baseras på tidigare rapporterad flerårsplan för 2026 - 2028. I det kortare perspektivet kvarstår den geopolitiska osäkerheten, men såväl inflation, kostnadsutveckling som räntenivå ser ut att ha stabiliserats.

Restavfallsvolymer antas minska vilket, tillsammans med avtalsreglerade kostnadsökningar och tillkommande uppdrag, måste kompenseras genom taxehöjningar för att säkerställa det kommunala ansvaret för avfallshanteringen. För den aktuella treårsperioden föreslås att

taxehöjningarna inte fullt ut kompenserar kostnadsökningarna respektive intäktsstappet. Detta mot bakgrund av inriktningen att det befintliga upparbetade kapitalet, sett över treårsperioden, bör minskas.

År 2024 fick kommunerna ett insamlingsansvar under producentansvar gällande förpackningsavfall. Lagstiftarens intention var att kommunernas kostnader för insamlingen skulle finansieras av producenterna. Den av Naturvårdsverket beslutade ersättningsmodellen verkar dock till Stockholms nackdel och ersättningen täcker med nuvarande ersättningsmodell inte kostnaderna för att driva systemet. Från och med 2027 ska fastighetsnära förpackningsinsamling införas för alla boende i kommunen.

Gällande återvinningstationer (ÅVS) utgår ersättningsmodellen från antalet stationer i kommunen. Stockholm har, på grund av stor konkurrens om markanvändning, ett förhållandevis lågt antal ÅVS med hög tömningsfrekvens vilket inte ersätts enligt modellen.

Gällande den fastighetsnära insamlingen i flerbostadshus erläggs ersättningen från Naturvårdsverket baserat på storleken på ett schabloniserat miljörum. Ersättning ges för en (1) hämtning/månad för glas och metall samt två (2) hämtningar/månad för plast och papper. Många flerbostadshus i Stockholm har mindre miljörum än den nationella schablonen vilket leder till en för låg ersättning i förhållande till det faktiska behovet av hämtningar. Detta medför att fastighetsägare även fortsättningsvis kommer att behöva bekosta del av insamlingen om ersättningsmodellen inte ändras.

Även ersättningen för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall vid en- och tvåbostadshus bedöms vara för låg för att täcka de kostnader som insamlingen och tillhandahållande av kärl medför.

Tabell 1: Bidrag från Naturvårdsverket enligt ersättningsmodell samt kostnader för att driva insamlingssystemet för förpackningar.

Bidrag och kostnad förpackningsinsamling (mnkr)	2026	2027	2028
Återvinningsstationer	51	53	55
Flerbostadshus	124	128	132
En- och tvåbostadshus	17	34	35
Bidrag	192	215	222
Återvinningsstationer	-90	-93	-96
Flerbostadshus	-109	-110	-111
En- och tvåbostadshus	-42	-87	-90
Kostnad	-241	-290	-297
Resultat	-49	-75	-75

Enligt miljöbalken 27:5 ska renhållningsavgiften bestämmas till högst det belopp som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för den infrastruktur som behövs för avfallshantering samt nödvändiga planerings-, kapital- och driftskostnader för renhållningen. Från dessa kostnader ska kostnaderna för användning av anläggningar eller utrustning för andra ändamål än renhållning räknas av. Även ersättning för avfallshantering som producenter eller producentansvarsorganisationer betalar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna balk ska räknas av.

Utifrån miljöbalkens formulering redovisas i Tabell 2 kostnader och intäkter baserat på de antaganden som gjort i Flerårsplan 2026–2028. Samma modell för redovisning återfinns i Tabell 4.

Tabell 2: Flerårsplan 2026 - 2028.

Flerårsplan 2026 – 2028 (mnkr)	2024 Utfall	2025 Budget	2026 Plan	2027 Plan	2028 Plan
Taxebaserade intäkter	1 119	1 249	1 255	1 332	1 380
Intäkter inom huvudmannskapet	46	41	42	45	49
Intäkter utom huvudmannskapet	22	20	24	24	25
Bidrag producentansvarsmaterial	167	162	192	214	223
Summa intäkter	1 354	1 472	1 513	1 615	1 677
Planeringskostnader	-102	-125	-125	-130	-132
Driftkostnader inom huvudmannskap	-893	-1 032	-1 023	-1 066	-1 112
Driftkostnader utom huvudmannskap	-40	-37	-25	-25	-26
Driftkostnad producentansvarsmaterial	-178	-176	-241	-290	-299
Kostnad anläggning för andra ändamål	0	0	0	0	0
Avskrivningskostnader	-42	-66	-61	-62	-63
Räntekostnader	-33	-38	-38	-42	-45
Summa kostnader	-1 268	-1 474	-1 513	-1 615	-1 677
Resultat	86	-2	0	0	0

I flerårsplanen föreslagen höjning av taxor	5%	5%
	5%	

I flerårsplan 2026 – 2028, Tabell 2, gavs en indikation om en generell taxeökning på 5 % årligen under perioden. Flerårsplanen gjordes med sikte på ett nollresultat för verksamheten under perioden. Mot bakgrund av att avfallsverksamheten har ett upparbetat kapital som bör reduceras föreslås taxeökningen istället till 4 % årligen under åren 2026 - 2028. Föreslagen nivå på taxejustering väntas innebära att full kostnadstäckning inte erhålls (se Tabell 4), vilket finansieras genom minskning av upparbetat kapital i enlighet med inriktningen för perioden.

Kostnadsökningarna under åren 2026 och 2027 kan till del hänföras till ökad kostnad för insamling av förpackningsavfall vid en- och tvåbostadshus. Utrullning av två-fackskärl för förpackningsavfall inleds under våren år 2026 i samband med att nya insamlingsavtal börjar gälla. Under perioden estimeras kostnader för insamling av förpackningsavfall uppgå totalt till 828 mnkr, vilket är lägre än estimerad ersättning omfattande 629 mnkr.

Det finns diverse osäkerheter framgent bland annat gällande bland annat utveckling av indexnivå, tillkommande uppdrag, förändringar i lag, införande av producentansvar för textil samt generell påverkan av det ekonomiska läget.

Flera upphandlingar är pågående eller i planeringsskede. Kravnivåer i upphandlingar kan komma att medföra högre kostnader.

I flerårsprognosen finns således ett flertal antaganden avseende kostnad för tillkommande uppdrag samt utfall av pågående upphandlingar vilket medför att prognosen i flerårsplanen är förenad med osäkerheter.

Ärendet

Intäkterna ses i senaste prognosen minska mot bakgrund av en allt tydligare trend med minskande restavfallsvolymer. Detta bedöms vara en följd av det rådande kostnadsläget samt taxans styrande effekt. De minskande avfallsvolymer medför lägre taxaintäkter om ca 18 mnkr jämfört med budget 2025.

Befintliga entreprenörsersättningar bedöms indexeras med 3 % för år 2026. Indexeringen är en prognos baserad på indexnivån för april 2025 och motsvarar en kostnadsökning på ca 21 mnkr.

Pågående upphandling av avtal för drift av återvinningscentraler och återbruksanläggningar samt transport av material till behandlingsanläggningar beräknas öka kostnaden med 10 mnkr.

Under år 2026 startas nya avtal för insamling av mat- och restavfall inom fyra av de totalt elva insamlingsområdena samt insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus inom samtliga områden. För dessa tjänster krävs nya kärl av två-facksmodell, vilka kommer att ställas ut till fastigheterna med början under våren 2026. Totalt kommer ca 96 000 kärl att ställas ut.

De nya insamlingsavtalen bedöms medföra ökade kostnader om ca 35 mnkr för insamling av mat- och restavfall jämfört med befintliga avtal. En bidragande orsak till kostnadsökningen är att entreprenörerna tillhandahåller och bekostar de nya två-fackskärl som ska ställas ut till en- och tvåbostadshusen. Kostnader för insamling av förpackningsavfall från en- och tvåbostadshus som inte täcks av ersättning från Naturvårdsverket beräknas uppgå till 25 mnkr.

Tabell 3. Förväntad ersättning och kostnad år 2026 förpackningsinsamling

Förpackningsinsamling 2026				
(mnkr)	ÅVS	En- och tvåbostadshus	Flerbostadshus	Summa
Ersättning Naturvårdsverket	51	17	124	192
Kostnad	-90	-42	-109	-241
Resultat	-39	-25	15	-49

Förslaget för taxeutvecklingen ska ses mot bakgrund av tillkommande ansvar och uppdrag såsom fastighetsnära insamling av förpackningar för alla hushåll, taxans styrande effekt som leder till minskade intäktsgenererande volymer samt osäkerhet kring utfall av pågående upphandlingar. Förslagen taxeökning bedöms inte helt täcka den estimerade kostnaden under år 2026, då förslaget är att kostnadsökning på grund av förpackningsinsamling vid en- och tvåbostadshus inte belastar fastighetsägarna under år 2026. Mot bakgrund av att befintligt upparbetat kapital bör reduceras föreslås en taxenivå som inte helt kompenserar för de ökande kostnaderna.

Tabell 4. Prognos 1 och förslag taxa 2026 jämfört budget 2025

Prognos 1, förslag taxa 2026 jämfört budget 2025 (mnkr)	2025 Budget	2025 Prognos 1	2026 Förslag Taxa
Taxebaserade intäkter	1 249	1 206	1 231
Intäkter inom huvudmannaskapet	41	38	42
Intäkter utom huvudmannaskapet	20	18	24
Bidrag producentansvarsmaterial	162	184	192
Summa intäkter	1 472	1 446	1 490
Planeringskostnader	-125	-115	-125
Driftkostnader inom huvudmannaskapet	-1 032	-965	-1 023
Driftkostnader utom huvudmannaskapet	-37	-32	-27
Driftkostnad producentansvarsmaterial	-176	-192	-242
Kostnad anläggning för andra ändamål	0	0	0
Avskrivningskostnader	-66	-58	-60
Räntekostnader	-38	-33	-38
Summa kostnader	-1 474	-1 395	-1 515
Resultat	-2	51	-25

Faktisk och föreslagen höjning av taxor
12%
4%

Förslaget innebär att den totala förändringen för taxekollektivet avfall föreslås till 4 % för år 2026. Föreslagen taxeökning tar inte i beaktande osäkerheter kring effekter av det förändrade omvärldsläget och tillkommande uppdrag, vilket kan komma att påverka både drift- och kapitalkostnader.

Förslag på förändringar i taxa 2026

Belopp nedan är angivna inklusive moms.

En- och tvåbostadshus

Nuvarande taxa för en- och tvåbostadshus består av grundavgift, insamlingsavgift och en rörlig behandlingsavgift. För att möjliggöra förändring inför införande av insamling av mat- och restavfall i två-fackskärl slopas den separata viktavgiften och inkluderas i hämtningsavgiften från och med 1 januari 2026 samt att tjänsten hämtning en gång per vecka tas bort från och med att kärl för fastighetsnära insamling av förpackningar ställs ut. Grundavgiften kvarstår i nuvarande omfattning. För insamling av mat- och restavfall finns följande alternativ från och med att två-fackskärl har ställts ut:

- insamling i två-fackskärl varannan vecka

Valbart alternativ för kunder med liten mängd restavfall:

- insamling av matavfall i separat (befintligt) kärl varannan vecka
- insamling av restavfall i separat (befintligt) kärl var fjärde alternativt var åttonde vecka

För insamling av förpackningsavfall kommer insamling ske av pappers- och plastförpackningar varannan vecka samt insamling av glas- och metallförpackningar var fjärde vecka.

Förslaget är att taxan för en- och tvåbostadshus höjs med 4 % år 2026 samt att ingen extra taxa tillkommer under 2026 för den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall.

Tjänsten utsorterat matavfall föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Fram till dess att kärl för fastighetsnära insamling av förpackningar ställts ut kvarstår samma hämtningsfrekvenser som för 2025.

Taxan föreslås med förändringarna vara:

Grundavgift, kr/år	1 325			
Hämningsavgift, kr/år	var 8:e vecka	var 4:e vecka	varannan vecka	varje vecka
	575	895	2 235	6 905

Effekten av förändringarna (grundavgift och hämningsavgift) medför kostnader enligt nedan tabell. Kostnaden jämförs i 2025 års taxa med förslaget för år 2026. Merparten av hämtningarna sker med hämtning varannan vecka.

Kronor per år	var 8:e vecka	var 4:e vecka	varannan vecka	varje vecka
År 2025	-	2 140	3 420	7 920
År 2026	1 900	2 220	3 560	8 230
Ökning		4 %	4 %	4 %

Flerbostadshus och verksamheter

Avgifter för flerbostadshus och verksamheter fortsätter vara differentierade för att spegla kostnaderna för de olika hämtningssystemen samt för att styra till system med god arbetsmiljö, mot ökad sortering samt en miljöriktig och resurseffektiv avfallshantering.

Taxorna föreslås öka för flerbostadshus, företag och verksamheter enligt följande:

- Trädgårdsavfall	ca 2 %
- Maskinell hämtning, container	ca 3 %
- Maskinell hämtning + grön påse, container	ca 3 %
- Maskinell hämtning, bottentömd behållare	ca 3 %
- Maskinell hämtning, mobilsug	ca 3 %
- Maskinell hämtning + grön påse, mobilsug	ca 3 %
- Restavfall i säck och kärl	ca 5 %
- Restavfall + grön påse, 240 L säck	ca 5 %
- Matavfallshämtning verksamhet	ca 3 %
- Betaldsäck	ca 6 %
- Grovavfall kommunalt ansvar, verksamhet	ca 5 %
- Fettslam	ca 4 %
- Latrin	ca 4 %

Taxan för utsorterat matavfall för verksamheter föreslås en något lägre ökning jämfört med taxan för restavfall, vilket medför incitament till en mer miljöanpassad avfallshämtning.

Separat insamling av utsorterat matavfall från flerbostadshus föreslås fortsatt vara avgiftsfri.

Taxa för verksamheters avlämning vid återvinningscentraler av avfall som faller inom det kommunala ansvaret föreslås höjas mer än index, 5 %, från 962 kr till 1 010 kr per besök för att täcka uppkomna kostnader för anläggningsdrift, transport och behandling.

Nedan redovisad jämförelse av avfallstaxa avser år 2025 och har för en- och tvåbostadshus beräknats utifrån hämtning av mat- och restavfall var 14:e dag. För flerbostadshus redovisas hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka. Jämförelsen har gjorts med kommuner i stockholmsregionen eftersom kostnaden för avfallshantering är högre i regionen än för jämförbara kommuner i övriga delar av landet.

Tabell 5. Jämförelse av avfallstaxa år 2025 för jämförbara kommuner i Stockholmsregionen.

Kommun	Taxa 2025	
	En- och tvåbostadshus Kr per hus o år	Flerbostadshus Kr per lgh o år
Stockholm	3 420	1 300
Huddinge	3 270	1 680
Danderyd	2 700	2 090
Ekerö	2 690	1 720
Järfälla	2 970	1 430

Lidingö	2 990	1 590
Nacka	3 420	1 120
Sollentuna	2 100	2 350
Solna	2 130	1 680
Sundbyberg	5 090	1 940
Tyresö	3 420	1 650
Upplands Väsby	3 660	2 170
Vaxholm	3 890	2 330
Medel	3 190	1 810

Med föreslagen taxeökning beräknas den schabloniserade kostnaden för boende i en- och tvåbostadshus öka med 140 kronor per år, motsvarande 12 kronor per månad. För lägenhet i flerbostadshus beräknas den schabloniserade kostnaden öka med 60 kronor per år, motsvarande 5 kronor per månad. Schablonen baseras för en- och tvåbostadshus på hämtning av mat- och restavfall var 14:e dag. För flerbostadshus utifrån hämtning av restavfall i 660 liters kärl och matavfall i 140 liters kärl vid ett tillfälle per vecka.

Tidplan

För att taxan ska börja gälla från och med 1 januari 2026 bör nedanstående tidplan följas.

2025-09-19	Beslut förslag avfallstaxa år 2026 i avfallsnämnden
2025-12	Beslut avfallstaxa år 2026 i KS/KF i Stockholm
2026-01-01	Taxa avfall år 2026 börjar gälla

Remissammanställning

Ärendet har initierats av avfallsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Ett av de sju målen i Stockholms stads miljöprogram är *Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm*. För att nå målet behöver användningen av materiella resurser bli mer effektiv. Konsumtionen behöver minska till hållbara nivåer och staden behöver förändra materialval, beteenden och konsumtionsmönster samt främja och möjliggöra cirkulära flöden. Resurser behöver cirkulera i stället för att gå till förbränning.

I kommunstyrelsens förslag till budget för 2026 framgår att Stockholm Vatten och Avfall AB ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Stadsledningskontoret bedömer att avfallstaxan, genom att med differentierade avgifter styra kundernas beteenden, kommer att bidra till en effektivare avfallshantering, som bidrar till att staden når målsättningen om att bli mer resurseffektiv och cirkulär.

Stadsledningskontoret bedömer, i likhet med avfallsnämnden, att taxan behöver höjas till följd av ökade och tillkommande uppdrag och ambitionsökningar, förändringar i lagstiftningen med kostnadspåverkan samt ny- och reinvestering i anläggningar. De senaste åren har ett flertal förändringar införts, vilka medfört kostnadsökningar för taxekollektivet. Det är angeläget att Stockholm Vatten och Avfall AB fortsatt arbetar med verksamhetsutveckling i syfte att hitta kostnadseffektiva lösningar.

Reservationer m.m.

Avfallsnämnden

Särskilt uttalande av Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), Sara Svanström (L) och Marcus Wangel (C)

God avfallshantering är en av stadens absolut viktigaste och mest grundläggande ansvar. Inte minst i en tid av ökade lagkrav, behov av mer effektiv resursanvändning och när avfallskriminaliteten är ett omfattande problem.

Samtidigt som de föreslagna höjningarna av taxan för avfall fortfarande sker från relativt låga nivåer, vill vi understryka att taxan läggs på en nivå som säkerställer och möjliggör en hållbar finansiering för att säkerställa framtida kapacitet, kvalitet och effektivitet.

Trots att höjningarna är små vill vi särskilt understryka behovet av god kommunikation med taxekollektivet. Särskilt eftersom stockholmarna under det rödgröna styret tvingas leva under ett historiskt högt skattetryck.

Stadens avfallshantering behöver också ta sikte på att vara så lösningsorienterad och praktiskt genomförbar som möjligt – inte minst med anledning av förändrade regler kring hantering av separata fraktioner.